

---

---

# КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО; КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС; КРИМІНАЛІСТИКА

---

---

УДК 343.122(477)

**МАЛЮТИН Ігор,**

к. ю. н., доцент кафедри загальноправових дисциплін КНТЕУ

## КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПОТЕРПІЛИХ В УКРАЇНІ

*Досліджено нагальні проблеми кримінально-правового забезпечення захисту потерпілих в Україні на основі чинного законодавства з огляду на глобальні виклики сучасності, які вимагають спрямування наукових досліджень на пошук нових концепцій у сфері кримінальної юстиції, які сформували б наукову доктрину якісно нового підходу щодо захисту потерпілих від кримінальних правопорушень, зважаючи на положення конституційного принципу пріоритету інтересів людини над державою.*

*Ключові слова:* право, кримінальне право, кримінально-правовий захист, потерпілий, кримінально-правове забезпечення.

*Малютин И. Уголовно-правовая защита потерпевших в Украине. Исследованы актуальные проблемы уголовно-правового обеспечения защиты потерпевших в Украине на основе действующего законодательства с учетом глобальных вызовов современности, требующих направления научных исследований на поиск новых концепций в сфере уголовной юстиции, которые сформировали бы научную доктрину качественно нового подхода к защите пострадавших от уголовных преступлений, исходя из положения конституционного принципа приоритета интересов человека над государством.*

*Ключевые слова:* право, уголовное право, уголовно-правовая защита, потерпевший, уголовно-правовое обеспечение.

**Постановка проблеми.** Новітня геополітика, в якій мають переважувати загальнолюдські цінності, для України визначила незворотний

---

© Малютін І., 2016

шлях до європейського співтовариства. Це змушує докорінно переглянути захист прав і свобод потерпілих у сфері кримінальної юстиції через призму положень, проголошених Конституцією України щодо гарантій захисту прав і свобод людини. Основоположним принципом будь-якої правової держави є гарантії забезпечення прав та свобод людини і громадянина. На шляху до зазначеної мети Україна 17 липня 1997 р. ратифікувала Європейську Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р., яка набрала чинності для України 11 вересня 1997 р.

Згідно з положеннями цієї Конвенції природні права та свободи становлять абсолютну цінність, є невід’ємними і належать кожному від народження. Природне, наддержавне, абсолютне право – є аксіомою побудови правової, соціальної, демократичної держави, якою має стати Україна. Для цивілізованого суспільства ці права є основоположними, важливим інститутом, за допомогою якого регулюють правовий статус людини, *межі вторгнення в її особисту сферу*, встановлюють гарантії захисту та реалізації прав та свобод.

Саме тому однією з головних функцій держави є охорона та забезпечення захисту прав та свобод *потерпілого*, передусім, як людини, а також захисту прав та свобод юридичної особи.

Однією з гарантій дотримання прав та свобод людини і громадянина, що закріплені в Конвенції, є їх належне *кримінально-правове забезпечення*, яке містить в собі як їх охорону, так і захист.

**Мета статті** – дослідити та проаналізувати проблеми стану захищеності потерпілих від кримінальних правопорушень в Україні та запропонувати власну концепцію їх розв’язання, що є важливою складовою механізму забезпечення прав і свобод людини у правовій державі.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблеми кримінально-правового забезпечення захисту прав потерпілих є складовою сфери досліджень таких вітчизняних науковців, як: В. І. Борисов [1], О. В. Туляков [2], О. Г. Яновська [3] та деяких інших. Висновок про науково-практичне значення їхніх праць свідчить про те, що увагу приділено удосконаленню захисту прав та законних інтересів потерпілих від злочину засобами кримінального права, особливостям кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (*далі* – КПК України) і транзитивному кримінальному праву. Поряд із цим постає нагальна потреба комплексного наукового дослідження, яке дасть ефективну систему кримінально-правового забезпечення захисту прав та свобод потерпілого в сучасних умовах розвитку України.

**Матеріали та методи.** Діалектичний метод наукового дослідження використано під час розгляду основних положень забезпечення прав і свобод людини у сфері кримінальної юстиції, системний аналіз – щодо кримінально-правового та кримінально-процесуального захисту потерпілих.

**Результати дослідження.** Одним із пріоритетних положень правової держави і верховенства права (англ. *rule of law*) є визнання принципу верховенства конституції (верховенства закону) та її конституційних норм як норм прямої дії частини 3 статті 8 Конституції України. Положення про верховенство права і закону можуть мати як реальний, так і фіктивний або формальний характер. Вони можуть мати як спільний правовий зміст (правовий або справедливий закон), так і розбіжності права і закону, що змушує розглядати їх окремо. Загальновідомо, що закон виникає разом з державою, а право – задовго до її виникнення. У законі може не існувати права (неправовий закон), коли його змістом (повністю чи в частині) стає свавілля державної влади, наприклад, закони країн з тоталітарними, авторитарними режимами. Ця обставина свідчить, що природні ідеї верховенства права мають більш давню історію, ніж позитивістські ідеї верховенства закону.

Верховенство права передбачає передусім відповідність законів міжнародним нормам і стандартам у галузі прав людини, що вимагає забезпечення дотримання принципів верховенства права, рівності перед законом, відповідальності перед законом, справедливості в застосуванні закону, поділу державної влади, правової визначеності, браку свавілля, високого рівня гарантій захисту прав та свобод людини і громадянина, процесуальної та правової прозорості. Зокрема, принцип правової визначеності гарантує забезпечення вільного з'ясування змісту права і можливість скористатися ним у разі потреби, що має стати парадигмою для національного законодавства з метою стабільного забезпечення правового статусу людини.

Верховенство ж закону означає: верховенство конституції, особливу процедуру прийняття і зміни закону, обов'язкову відповідність всіх інших нормативних актів закону, наявність механізмів реалізації та захисту закону, конституційний нагляд, що забезпечує узгодженість всієї законодавчої системи.

Верховенство (панування) права передбачає насамперед наявність законів з правовим змістом (правових законів), а також пов'язаність державної влади з правовими законами, тобто правом. Наразі є Організація з безпеки і співробітництва в Європі (*далі* – ОБСЄ), яка втілює в життя принципи верховенства права, тобто справедливості. На думку членів цієї організації, верховенство права передусім означає не просто формальну законність, яка забезпечує виконання демократичного порядку, а й справедливість, засновану на визнанні та повному прийнятті вищої цінності людської особистості, гарантовану державою та її представницькими органами.

Конституція України, прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 р., також проголосила, що людина, її життя, здоров'я, честь та гідність, недоторканність та безпека є найвищою соціальною цінністю [4].

Зі змісту положень Конституції випливає, що права людини мають бути основою державної політики, і держава має відповідати

за свою діяльність перед людиною. Кримінальний кодекс України (далі – КК України) має своїм завданням *правове забезпечення охорони прав та свобод людини і громадянина*, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам [5].

Пріоритетні положення Конституції України, принцип верховенства права вимагають привести у відповідність до її норм чинне законодавство, яке б гарантовано захищало права та свободи потерпілого в сфері кримінальної юстиції.

В Україні наразі не створено ефективної системи наукового, правового та організаційного кримінально-правового забезпечення захисту прав та свобод потерпілого. Не розв'язано важливих кримінально-правових, кримінально-процесуальних, кримінологічних теоретико-методологічних, практичних проблем протидії злочинності, зважаючи на наявні тенденції її розвитку, а також соціально-політичні умови розвитку держави. Немає концептуального правового механізму кримінально-процесуального, кримінологічного захисту законних прав та інтересів потерпілих та їх реабілітації від наслідків щодо вчинених стосовно них кримінальних правопорушень, а також відновлення порушених внаслідок кримінальних правопорушень прав та відшкодування завданої кримінальним правопорушенням шкоди.

Відповідно до частини 1 статті 1 КК України одним із його завдань є *правове забезпечення охорони прав і свобод людини та громадянина*, яке, окрім іншого, полягає також і в створенні дієвих механізмів захисту прав та законних інтересів осіб, потерпілих від злочинів. На сьогодні це питання в КК України не вирішене через брак правової норми щодо потерпілого від злочину, яку давно пропонують провідні вчені в галузі кримінального права. З прийняттям Закону України «Про кримінальні проступки» йтиметься про кримінальні правопорушення, якими охоплюватимуть злочини і кримінальні проступки.

Категорія «потерпілий від злочину», як відомо, є міжгалузеву, причому правовий статус таких осіб більшою мірою визначає кримінально-процесуальне законодавство. Однак потерпілі від злочину мають і кримінально-правовий статус, тому є потреба створення кримінально-правових засобів підвищення правового статусу потерпілих від злочинів, кримінальних проступків, більш надійного гарантування захисту їх прав та законних інтересів [1, с. 4].

Проблемні питання гарантій захисту потерпілого у кримінальному провадженні також занадто довго є найбільш дискусійними та невирішеними як у науці кримінального процесу, так і на практиці. Важливими для їх вирішення, на думку автора, є: Рекомендація R (85) 11 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо становища потерпілого в рамках кримінального права і кримінального процесу [6] та Рекомендація Rec (2006) 8 Комітету міністрів Ради

Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів [7]. Основними положеннями зазначених документів є привертання уваги до заподіяння потерпілому фізичної, моральної (психологічної), матеріальної шкоди, прийняття заходів для задоволення його потреб, зважаючи, що прийняті з цією метою заходи не обов'язково мають суперечити іншим цілям кримінального права і судочинства, а також слід приділяти більше уваги потребам потерпілого на всіх етапах кримінального процесу. Зокрема, позитивним зрушенням щодо гарантій захисту потерпілого за новим КПК України стало спрощення процедури набуття статусу потерпілого в кримінальному провадженні, коли права та обов'язки потерпілого виникають у особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого за частиною 2 статті 55 КПК України. Позитивним моментом є також запровадження у кримінальному праві інституту примирення винного з потерпілим (ст. 46 КК України) та кримінальному процесуальному праві інституту примирення потерпілого з підозрюваним, обвинуваченим (ч. 4 ст. 56, ч. 1 п. 1 ст. 468 КПК України). Та досі невирішені питання, пов'язані з наданням безоплатної допомоги державою потерпілим, яким заподіяно шкоду внаслідок кримінальних правопорушень, шляхом медичної, психологічної, правової, соціальної допомоги, а також їх захисту від віктимізації, повторної віктимізації, тобто вжиття активних заходів захисту державою, позаяк здебільшого потерпілі не захищають своїх прав самостійно [8]. Проект закону України «Про відшкодування за рахунок держави матеріальної шкоди громадянам, які потерпіли від злочину» (№ 0907) від 25 травня 2006 р. Верховна Рада України відкликала 21 квітня 2007 р., позаяк механізми компенсації збитків за рахунок держави жертвам насильницьких злочинів не відповідали ідеології Європейської конвенції про компенсацію збитків жертвам насильницьких злочинів 1983 р., ратифікованої Україною 8 квітня 2005 р., а внесення фрагментарних змін до законодавства не розв'язувало всіх проблем захисту прав потерпілих, і тому подальше доопрацювання проекту було визнано недоцільним. Нового законодавства на розвиток цих положень прийнято не було. Наразі готують новий проект закону України «Про відшкодування за рахунок держави матеріальної шкоди громадянам, які потерпіли від злочину» [3].

Постають запитання, чому саме громадянам має бути відшкодована завдана злочином шкода, обмежуючи таким чином у правах іноземців та осіб без громадянства, а також юридичних осіб, і чому саме матеріальна шкода, якщо у статті 55 КПК України йдеться про майнову шкоду? Редакція Закону України має бути такою: «Про відшкодування за рахунок держави майнової та моральної шкоди потерпілим від кримінального правопорушення». Саме від кримінального правопорушення, а не від злочину, бо залишено поза увагою кримінальні проступки, а також пункт 10 статті 56 КПК України передбачив право

потерпілого на відшкодування заподіяної *кримінальним правопорушенням* шкоди у порядку, передбаченому законом.

Закон України «Про кримінальні проступки» ще не прийнято, що призвело до того, що на сьогодні усі злочини, незалежно від їх тяжкості, розслідують органи досудового слідства, через що навантаження на слідчих зросло в 5–8 разів. Замість науково обґрунтованих 35 проваджень на рік в одного слідчого перебуває від 170 до 250 проваджень (!) [9].

А це означає, що слідчий просто фізично не в змозі якісно, повно, об'єктивно здійснювати провадження досудового слідства, не порушуючи прав потерпілого. Не дивно, що досудове розслідування щодо кримінальних справ, зареєстрованих за фактом вчиненого злочину, коли немає підозрюваного, може тягнутися роками, позаяк строк провадження у цих випадках закон не визначає, а потерпілий у такому випадку залишається без відшкодування завданої злочином шкоди і за законом має право тільки оскаржувати рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора згідно зі статтею 303 КПК України. Раніше, за КПК від 28 грудня 1960 р., потерпілий був більш захищений у подібній ситуації через наявність підстави, яка передбачала зупинення провадження у кримінальній справі за пунктом 3 статті 206 КПК України, у разі коли не встановлено особи, яка вчинила злочин. Це давало змогу здійснювати як відомчий контроль, так і прокурорський нагляд за подібними зупиненими справами і вживати щодо них конкретні передбачені законом заходи. Наразі КПК України не передбачає відповідного порядку, і у подібних випадках кримінальну справу просто реєструють в Єдиний реєстр досудових розслідувань, якщо слідчий, прокурор дійде висновку, що вчинено саме кримінальне правопорушення згідно з частиною 1 статті 214 КПК України. Такий процесуальний порядок, як свідчить слідча практика, призводить до того, що потерпілий надалі залишається сам на сам зі своїми проблемами, а держава в особі її представницьких органів самоусувається від виконання обов'язку щодо відшкодування завданої потерпілому шкоди внаслідок вчиненого кримінального правопорушення, де не встановлено особи, яка його вчинила, попри те, що пункт 10 статті 56 КПК України, де йдеться про права потерпілого, передбачає право на відшкодування завданої кримінальним правопорушенням шкоди у порядку, передбаченому законом. Як бачимо, правова норма є, а відповідного закону на сьогодні не прийнято.

На незахищеність потерпілих в Україні також впливає негативна тенденція зростання злочинності через брак дієвого механізму профілактики та протидії злочинності, про що зазначає статистика динаміки її зростання. Як свідчать дані проведених досліджень, загалом криміногенну ситуацію в Україні за роки незалежності характеризує стабільна тенденція до збільшення кількості зареєстрованих злочинів [10]. Зокрема, за повідомленням прокуратури Київської області, протягом січня – серпня 2015 р. обліковано 16,2 тис. кримінальних правопорушень, що на 27,9 % більше, ніж у січні – серпні 2014 р. [11].

Це свідчить, що сучасний стан механізму протидії злочинності в Україні є вкрай незадовільним, що негативно впливає на ефективність боротьби з нею.

Актуальність розробки механізму протидії злочинності та кримінально-правового забезпечення захисту прав та свобод потерпілих в Україні обумовлюють євроінтеграційні процеси, пов'язані з реформуванням органів державної влади, судових та правоохоронних органів, розробки якісно нової політики, стратегії і тактики протидії злочинності, які відповідали б забезпеченню національної безпеки, життєво важливим інтересам та прагненням народу України. Виконання поставлених завдань потребує належного правового захисту і ресурсного забезпечення насамперед висококваліфікованими кадрами, фінансовими засобами, спеціальною технічною оснащенням, соціально-правового захисту тощо. Тільки комплексне вирішення цих завдань може дати бажаний результат.

Указ Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008 затвердив Концепцію реформування кримінальної юстиції України, де зазначено, що докорінні зміни в соціально-політичних та інших умовах життя суспільства і держави на нинішньому етапі розвитку України та прийняття Конституції України створили передумови для реформування системи кримінальної юстиції у напрямі подальшої демократизації, гуманізації, посилення захисту прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейським та світовим співтовариством [12].

З огляду на викладені проблеми щодо відсутності в Україні належних гарантій забезпечення захисту потерпілого як жертви кримінального правопорушення та його наслідків, з метою запобігання латентності злочинності, віктимізації, повторної віктимізації, беручи до уваги європейські стандарти щодо потерпілих та відповідальність держави за надання допомоги потерпілим, внаслідок вчинення щодо них злочинних проявів та їх соціальної реабілітації, через послаблення негативних наслідків кримінального правопорушення, пропоную:

➤ прийняти Закон України «Про відшкодування за рахунок держави майнової та моральної шкоди потерпілим від кримінального правопорушення»;

➤ розробити якісно нову Державну програму профілактики, запобігання та протидії злочинності, яка відповідає б забезпеченню національної безпеки та життєво важливим інтересам України;

➤ передбачити в Державному бюджеті кошторис щодо компенсації потерпілим від кримінального правопорушення витрат за заповідяну майнову, моральну шкоду;

➤ створити в Україні мережу спеціалізованих служб із підтримки потерпілих, спеціалізовані реабілітаційні центри захисту жертв злочинів, які забезпечили б безоплатне надання потерпілим медичних послуг,

соціальну, матеріальну та психологічну допомогу, необхідні консультації, стосовно окремих категорій потерпілих залучати педагогів, перекладачів, у разі потреби спрямовувати потерпілих до інших служб, забезпечувати принцип конфіденційності при наданні послуг як до початку, під час, так і після завершення слідства та судового провадження;

➤ підготувати та прийняти Державну програму підтримки потерпілих, які стали жертвами від кримінального правопорушення;

➤ у правоохоронних органах, зокрема, поліції, органах досудового слідства, запровадити систему спеціальної підготовки щодо надання допомоги та підтримки потерпілим, яка включала б у себе: повагу та співчуття до потерпілих, розуміння негативних наслідків через вчинення щодо них кримінального правопорушення, визнання їх правового статусу, потреб потерпілих з метою надання їм відповідної інформації, захисту та підтримки, спрямовування потерпілих до спеціалізованих реабілітаційних центрів, де їм мають бути запропоновані відповідні послуги, стосовно іноземців – надання можливості скористатися допомогою консульств, перекладача, безоплатною правовою допомогою або іншою консультативною допомогою, роз'яснення потерпілим способів і умов отримання компенсації від правопорушника, а у разі його відсутності – від держави, а також рішень прийнятих щодо їхньої кримінальної справи та потребу повідомляти про її подальший рух.

Тож кримінальне право, яке нині має здебільшого перехідний характер (транзитивне кримінальне право) і властиве для посттоталітарних, авторитарних режимів, має забезпечити ефективну кримінально-правову охорону благ та інтересів людини як найвищої соціальної цінності. І хай наявна гуманізація політичної свідомості допоки породжує певну радикалізацію й полярність поглядів і думок. Але на сьогодні варто визнати потребу створення та оформлення нової моделі кримінально-правових відносин у тріаді «злочинець – потерпілий – держава», заснованої на базисних публічно-правових змінах і приматі прав людини [2].

**Висновки.** Права та свободи людини і громадянина, закріплені в низці міжнародних документів, – досягнення тривалої боротьби світової цивілізації, адже права і свободи виборюють. Держава ж має забезпечити людині і громадянину усі передбачені чинним законодавством можливості для їх реалізації і захисту.

Наразі в Україні немає організаційно-правового механізму захисту потерпілих від наслідків кримінальних правопорушень. Зважаючи на реалії нової стратегії держави, орієнтованої на європейські цінності, Україні потрібно терміново заповнювати правовий вакуум стосовно гарантій кримінально-правового забезпечення захисту потерпілих. Цю наукову статтю присвячено саме такій актуальній проблемі. Як її буде розв'язано – покаже час, а Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод має стати орієнтиром для законодавчої та нормотворчої діяльності держави, позаяк її норми мусять стати пріоритетними для правової системи України.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисов В. І. Щодо подальшого вдосконалення захисту прав та законних інтересів потерпілого від злочину засобами кримінального права / В. І. Борисов, Ю. П. Дзюба, Ю. А. Пономаренко // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / Редкол. : В. І. Борисов та ін. — Х. : Право, 2010. — Вип. 19. — 330 с.
2. Туляков В. Транзитивне кримінальне право / В. Туляков // Юрид. вісн. України. — 2015. — 29 серпня — 4 вересня. — С. 13.
3. Яновська О. Г. Особливості кримінальних проваджень у формі приватного обвинувачення за новим КПК України / О. Г. Яновська // Часоп. Київ. ун-ту права. — 2013. — № 1. — С. 242–245.
4. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
5. Кримінальний кодекс України : Кодекс, Закон від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25–26. — Ст. 131.
6. Рекомендація R (85) 11 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо положення потерпілого в рамках кримінального права і кримінального процесу [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> (станом на 15.10.2015).
7. Рекомендація Res (2006) 8 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів // Міжнародні стандарти у сфері судочинства [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://liber.onu.edu.ua/>
8. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 02.07.2004 р. № 13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0013700-04> (станом на 15.10.2015).
9. Сакал В. Порядок проведення досудового розслідування потребує негайних змін / В. Сакал // Голос України. — 2014. — № 235(5985). — С. 12.
10. Злочинів менше не буде [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://yuricom.com/ru/yuridichnyi\\_visnyk\\_ukrainy/overview](http://yuricom.com/ru/yuridichnyi_visnyk_ukrainy/overview).
11. Соціально-економічне становище Київської області за січень – серпень 2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.kyiv-obl.gov.ua>.
12. Про затвердження Концепції реформування кримінальної юстиції України : Указ Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008 // Офіційний вісн. Президента України. — 2008. — № 12. — Ст. 486.

Стаття надійшла до редакції 19.02.2016.

**Maliutin I. Criminal and legal protection of victims in Ukraine.**

**Background.** Universal values determined for Ukraine irreversible path to the European community, which makes radically revise protection of rights and freedoms of the victims in the criminal justice system by the provisions declared by the Constitution of Ukraine concerning guarantees of protection of rights and freedoms. Natural, supranational, absolute law is a must for the development of legal, social and democratic state, which should be given priority in Ukraine.

The **aim** of the article is to study and analyze problems of protection of victims of criminal offenses in Ukraine and offer own solution concept, which is an important part of a mechanism to ensure human rights and freedoms in a rule of law state.

**Materials and methods.** Dialectical method of research was used during the examination of the main provisions of the rights and freedoms in the criminal justice, system analysis was used in terms of criminal law and criminal procedural protection of victims.

**Results.** Rule of law priority requires gradual fitting of national legislation to international law to protect the rights and freedoms of the victims in the criminal justice system. Criminal law, which is currently largely transient in nature (transitive

*criminal law) and is characteristic for the post-totalitarian, authoritarian regimes should provide effective criminal protection of wellbeing and interests of man as the highest social value. It is necessary to recognize the need to create and design a new model of criminal relations in the triad «offender – victim – state» based on the basis of public law changes and human rights primacy.*

**Conclusion.** *Currently there is no organizational and legal mechanism to protect victims from the consequences of criminal offenses in Ukraine. Given the realities of the new state strategy focused on European values Ukraine needs to urgently fill the legal vacuum concerning guarantees of criminal law on victim protection. This scientific article is devoted to this pressing problem. Time will tell how it can be solved, and the European Convention on Human Rights has become a reference point for legislative and rule-making activities of the state, because its standards should be a priority for Ukraine's legal system.*

*Keywords:* law, criminal law, criminal and legal protection, victim, criminal and legal provision.

## REFERENCES

1. Borysov V. I. Shhodo podal'shogo vdoskonalennja zahystu prav ta zakonnyh interesiv poterpilogo vid zlochynu zasobamy kryminal'nogo prava / V. I. Borysov, Ju. P. Dzijuba, Ju. A. Ponomarenko // Pytannja borot'by zi zlochynnistju : zb. nauk. pr. / Redkol. : V. I. Borysov ta in. — H. : Pravo, 2010. — Vyp. 19. — 330 s.
2. Tuljakov V. Tranzytyvne kryminal'ne pravo / V. Tuljakov // Juryd. visn. Ukrai'ny. — 2015. — 29 serpnja — 4 veresnja. — S. 13.
3. Janovs'ka O. G. Osoblyvosti kryminal'nyh provadzen' u formi pryvatnoho obvynuvachennja za novym KPK Ukrai'ny / O. G. Janovs'ka // Chasop. Kyi'v. un-tu prava. — 2013. — № 1. — S. 242–245.
4. Konstytucija Ukrai'ny vid 28 chervnja 1996 r. № 254k/96-VR // Vidomosti Verhovnoi' Rady. — 1996. — № 30. — St. 141.
5. Kryminal'nyj kodeks Ukrai'ny : Kodeks, Zakon vid 5 kvitnja 2001 r. № 2341-III // Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrai'ny. — 2001. — № 25–26. — St. 131.
6. Rekomendacija R (85) 11 Komitetu Ministriv Rady Jevropy derzhavam-chlenam shhodo polozhennja poterpilogo v ramkah kryminal'nogo prava i kryminal'nogo procesu [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://zakon.rada.gov.ua> (stanom na 15.10.2015).
7. Rekomendacija Rec (2006) 8 Komitetu Ministriv Rady Jevropy derzhavam-chlenam shhodo dopomogy poterpilym vid zlochyniv // Mizhnarodni standarty u sferi sudochynstva [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://liber.onu.edu.ua/>
8. Pro praktyku zastosuvannja sudamy zakonodavstva, jakym peredbacheni prava poterpilyh vid zlochyniv : Postanova Plenumu Verhovnogo Sudu Ukrai'ny vid 02.07.2004 r. № 13 [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0013700-04> (stanom na 15.10.2015).
9. Sakal V. Porjadok provedennja dosudovogo rozsliduvannja potrebuje negajnyh zmin / V. Sakal // Golos Ukrai'ny. — 2014. — № 235(5985). — S. 12.
10. Zlochyniv menshe ne bude [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : [http://yurincom.com/ru/yuridichni\\_visnyk\\_ukrainy/overview](http://yurincom.com/ru/yuridichni_visnyk_ukrainy/overview).
11. Social'no-ekonomichne stanovyshe Kyi'vs'koi' oblasti za sichen' – serpen' 2015 r. [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu : <http://www.kyiv-obl.gov.ua>.
12. Pro zatverdzhennja Konceptii' reformuvannja kryminal'noi' justycii' Ukrai'ny : Ukaz Prezydenta Ukrai'ny vid 8 kvitnja 2008 r. № 311/2008 // Oficijnyj visn. Prezydenta Ukrai'ny. — 2008. — № 12. — St. 486.